

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BYDGOSZCZY I REGIONALNEGO
DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU

z dnia 27 października 2015 r.

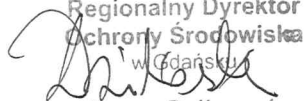
zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017

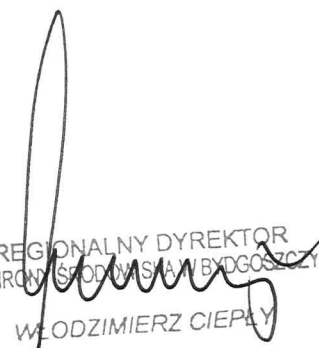
Na podstawie art. 28 ust. 8 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 22 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017 (Dz. Urz. Woj. Kuj. - Pom. poz. 1451, Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 1760) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) załącznik nr 3 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego zarządzenia;
- 2) załącznik nr 4 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszego zarządzenia;
- 3) załącznik nr 5 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 3 do niniejszego zarządzenia;

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gdańsku

Hanna Dzikowska

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA W BYDGOSZCZY
WŁODZIMIERZ CIEPLÝ

Załącznik Nr 1 do Zarządzenia

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia 27.10.2015 r.

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		istniejące	potencjalne	
1.	*6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	U nieznane zagrożenie lub nacisk	E01.04 inne typy zabudowy	Brak danych w zakresie występowania siedliska w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie (mając na uwadze uwarunkowania terenowe oraz brak informacji o miejscach występowania siedliska) jako zagrożenie dla części płatów można wskazać przeznaczanie terenów nieleśnych pod zabudowę, działki rekreacyjne itp.
2.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	U nieznane zagrożenie lub nacisk	A02 zmiana sposobu uprawy – zalesianie, A03.03 zaniechanie / brak koszenia, A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja użytkowania, J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	Brak szczegółowych danych w zakresie występowania i stanu ochrony siedliska w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie (mając na uwadze uwarunkowania terenowe oraz brak informacji o miejscach występowania siedliska) jako zagrożenie dla części płatów można wskazać zaniechanie lub brak koszenia, co prowadzi do stopniowego zaniku lub zniekształcenia siedliska w wyniku naturalnej sukcesji lub zalesień. Zagrożeniem może być również zbyt intensywne użytkowanie lub ewentualna zmiana stosunków wodnych. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych ww. oddziaływań nie jest znana.
3.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	K04.05 szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzyńę łowną), B02.04 usuwanie	J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska, K03.01 konkurencja, B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji	Drzewostany charakteryzują się niskim udziałem martwego drewna, co obniża ocenę stanu ochrony siedlisk. Ponadto miejscami obserwowano liczne ślady żerowania bobra, co skutkuje obumieraniem gatunków drzew charakterystycznych dla siedliska. W związku z powyższym możliwa jest również zmiana składu

		martwych i umierających drzew;		gatunkowego runa (zmniejszenie ilości gatunków grądowych) będąca konsekwencją silnego prześwietlenia drzewostanu. Przy czym gatunek jest również przedmiotem ochrony w obszarze, zatem należy tolerować jego obecność, nawet jeżeli prowadzi do zniekształceń siedliska (redukcja warstwy drzew i krzewów). Miejscami odnotowano w drzewostanie obecność gatunków obcych np. świerka <i>Picea excelsa</i> , modrzewia <i>Larix decidua</i> , buka <i>Fagus sylvatica</i> . Gatunki mogą zmieniać warunki siedliskowe i wpływać na zniekształcenia struktury florystycznej gładów (konkurencja). Obecność ww. gatunków wiąże się automatycznie z zaburzeniem składu gatunkowego drzewostanu, mniejszą ilością gatunków właściwych dla siedliska, zwłaszcza graba (<i>Carpinus betulus</i>). Na stan siedliska może wpływać również stosowanie rębni o krótkim okresie odnowienia, zaburzając strukturę i obniżając wiek drzewostanu.
4.	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	K03.01 konkurencja, B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji, J02.05.05 niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	Drzewostany charakteryzują się niskim udziałem martwego drewna, co obniża ocenę stanu zachowania siedliska. Miejscami odnotowano w drzewostanie obecność gatunków obcych np. świerka <i>Picea excelsa</i> a na nieznacznych fragmentach (przesuszonych okrajkach) czeremchę amerykańską <i>Padus serotina</i> . Obecność ww. gatunków wiąże się automatycznie z zaburzeniem składu gatunkowego drzewostanu, mniejszą ilością gatunków właściwych dla siedliska. Na stan siedliska może wpływać również stosowanie rębni o krótkim okresie odnowienia, zaburzając strukturę i obniżając wiek drzewostanu. Ewentualna zmiana stosunków wodnych może wpłynąć na stan siedliska. Aktualnie nie stwierdzono takiego zagrożenia (lub planów w ww. zakresie) nie mniej jednak nie można tego

				w przyszłości wykluczyć.
5.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	U nieznane zagrożenie lub nacisk	B02.02 wycinka lasu, F użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo, G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka	Potencjalnym zagrożeniem może być ewentualne prowadzenie cięć zupełnych w sąsiedztwie zbiorników wodnych. Potencjalnym zagrożeniem dla jezior Radolinek, Przerzybionek oraz zbiornika wodnego w m. Dębia Góra, położonych poza rezerwatem przyrody Dury może być gospodarka rybacka. Jednocześnie w przypadku dwóch obiektów możliwe że jeziora połączone są stale lub okresowo z innymi wodami powierzchniowymi. Rzeczywiste występowanie zagrożeń i skala ewentualnych oddziaływań nie jest znana, z uwagi na niewystarczające rozpoznanie obiektów.
6.	3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>)	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.05.05 niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, J02.02 usuwanie osadów (mułu...)	Brak danych w zakresie występowania siedliska w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń (występowanie siedliska dotychczas nie zostało potwierdzone). Potencjalnie zagrożeniem mogą być wszelkie działania ingerujące w koryto rzek. Aktualnie (biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa w zakresie realizacji ww. działań) nie stwierdzono takiego zagrożenia, nie mniej jednak nie można go w przyszłości wykluczyć. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na siedlisko w obszarze nie jest znana i wymaga weryfikacji.
7.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	X brak zagrożeń i nacisków	A02.01 intensyfikacja rolnictwa, A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu, A04.01.01 zbyt intensywny wypas, E01.04 inne typy zabudowy	Zagrożeniem dla siedliska może być intensyfikacja gospodarowania (wydeptywanie, eutrofizacja, nadmierne zgryzanie, powoduje zanik charakterystycznych gatunków roślin zielnych i obniżenie stanu zachowania siedliska) lub wyłączenie gruntów z użytkowania (naturalna sukcesja) oraz ewentualna zabudowa. Rzeczywisty wpływ ww. oddziaływań wymaga weryfikacji.
8.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>	X brak zagrożeń i nacisków	X brak zagrożeń i nacisków	Nie stwierdzono zagrożeń dla siedliska w obszarze.

9.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	U nieznane zagrożenie lub nacisk	B02.02 wycinka lasu, J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	Potencjalnym zagrożeniem dla zidentyfikowanych w terenie torfowisk może być ewentualne prowadzenie cięć zupełnych w bezpośrednim sąsiedztwie siedliska. Brak szczegółowych danych w zakresie występowania i stanu ochrony siedliska w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń dla pozostałych płatów siedliska. Potencjalnie (mając na uwadze słabe rozpoznanie w zakresie występowania części płatów siedliska) zagrożeniem może być ewentualna zmiana stosunków wodnych, osuszanie lub zasypywanie terenu.
10.	*7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	G05 inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka	B02.02 wycinka lasu	Przy jednym z płatów siedliska obserwowano zniekształcenia w związku z obecnością zbiorników wodnych wykopanych na obrzeżu siedliska oraz rowu/kanału, co może wiązać się z częściowym przesuszeniem, a następnie ekspansją trzciny <i>Phragmites australis</i> , przy czym zakres ewentualnych zmian nie został szczegółowo rozpoznany i wymaga weryfikacji. Potencjalnym zagrożeniem może być ewentualne prowadzenie cięć zupełnych w bezpośrednim sąsiedztwie siedliska.
11.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne	J02.01.02 osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych, I02 problematyczne gatunki rodzime	K03.01 konkurencja, B02.02 wycinka lasu, B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	Część płatów jest przesuszona w związku z obecnością głębokich rowów melioracyjnych odwadniających teren. W przedmiotowych płatach gatunkiem ekspansywnym w runie jest trzęślica modra <i>Molinia coerulea</i> . Brak jest możliwości eliminacji gatunku. Potencjalnym zagrożeniem może być wkraczanie świerka oraz ewentualne prowadzenie cięć zupełnych w bezpośrednim sąsiedztwie siedliska. Dodatkowo drzewostany charakteryzują się niskim udziałem martwego drewna.
12.	1903 lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	U nieznane zagrożenie lub nacisk	Brak danych w zakresie występowania i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń (występowanie gatunku dotychczas nie zostało potwierdzone).
13.	1060 czerwonończyk	U nieznane	U nieznane	Brak szczegółowych danych

	nieparek <i>Lycaena dispar</i>	zagrożenie lub nacisk	zagrożenie lub nacisk	w zakresie występowania i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń.
14.	1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie, K02.03 eutrofizacja naturalna	Brak szczegółowych danych w zakresie występowania i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie (mając na uwadze słabe rozpoznanie w zakresie miejsc występowania gatunku) zagrożeniem może być ewentualna zmiana stosunków wodnych, osuszanie lub zasypywanie terenu. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na gatunek nie jest znana i wymaga weryfikacji.
15.	1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie, K02.03 eutrofizacja naturalna	Brak szczegółowych danych w zakresie występowania i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie (mając na uwadze słabe rozpoznanie w zakresie miejsc występowania gatunku) zagrożeniem może być ewentualna zmiana stosunków wodnych, osuszanie lub zasypywanie terenu. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na gatunek nie jest znana i wymaga weryfikacji.
16.	1130 boleń <i>Aspius aspius</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.05.05 niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, J02.02 usuwanie osadów (mułu...)	Brak szczegółowych danych w zakresie rozpowszechnienia i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie zagrożeniem mogą być wszelkie działania ingerujące w koryta rzek. Aktualnie (biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa w zakresie realizacji ww. działań) nie stwierdzono takiego zagrożenia, nie mniej jednak nie można go w przyszłości wykluczyć. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na gatunek nie jest znana i wymaga weryfikacji.
17.	1163 głowacz białopletwy <i>Cottus gobio</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.05.05 niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.03 regulowanie	Brak szczegółowych danych w zakresie rozpowszechnienia i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie

			(prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, J02.02 usuwanie osadów (mułu...)	zagrożeniem mogą być wszelkie działania ingerujące w koryto rzek. Aktualnie (biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa w zakresie realizacji ww. działań) nie stwierdzono takiego zagrożenia, nie mniej jednak nie można go w przyszłości wykluczyć. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na siedlisko nie jest znana i wymaga weryfikacji.
18.	5339 koza <i>Cobitis taenia</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.05.05 niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, J02.02 usuwanie osadów (mułu...)	Brak szczegółowych danych w zakresie rozpowszechnienia i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie zagrożeniem mogą być wszelkie działania ingerujące w koryto rzek. Aktualnie (biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa w zakresie realizacji ww. działań) nie stwierdzono takiego zagrożenia, nie mniej jednak nie można go w przyszłości wykluczyć. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na siedlisko nie jest znana i wymaga weryfikacji.
19.	1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.05.05 niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, J02.02 usuwanie osadów (mułu...)	Brak szczegółowych danych w zakresie rozpowszechnienia i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie zagrożeniem mogą być wszelkie działania ingerujące w koryto rzek. Aktualnie (biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa w zakresie realizacji ww. działań) nie stwierdzono takiego zagrożenia, nie mniej jednak nie można go w przyszłości wykluczyć. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na siedlisko nie jest znana i wymaga weryfikacji.
20.	1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.05.05 niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt	Brak szczegółowych danych w zakresie rozpowszechnienia i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie zagrożeniem mogą być wszelkie działania ingerujące w koryto rzek. Aktualnie (biorąc pod uwagę

			rzecznych, J02.02 usuwanie osadów (mułu...)	obowiązujące przepisy prawa w zakresie realizacji ww. działań) nie stwierdzono takiego zagrożenia, nie mniej jednak nie można go w przyszłości wykluczyć. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na siedlisko nie jest znana i wymaga weryfikacji.
21.	1134 różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.05.05 niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, J02.02 usuwanie osadów (mułu...)	Brak szczegółowych danych w zakresie występowania i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie zagrożeniem mogą być wszelkie działania ingerujące w koryta rzek. Aktualnie (biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa w zakresie realizacji ww. działań) nie stwierdzono takiego zagrożenia, nie mniej jednak nie można go w przyszłości wykluczyć. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na siedlisko nie jest znana i wymaga weryfikacji.
22.	1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	X brak zagrożeń i nacisków	X brak zagrożeń i nacisków	Aktualne oddziaływania nie stanowią zagrożenia dla populacji gatunku.
23.	1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	U nieznane zagrożenie lub nacisk	Brak szczegółowych danych w zakresie występowania i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń.
24.	7210 Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i> , <i>Caricetum buxbaumii</i> , <i>Schoenetum nigricantis</i>)	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony).		

Załącznik Nr 2 do Zarządzenia

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia 27 października 2015 r.

Cele działań ochronnych

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1.	*6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania płatów siedliska.
2.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania płatów siedliska.
3.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Utrzymanie ogólnego stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U1). Utrzymanie aktualnej wartości wskaźnika martwe drewno leżące lub stojące na poziomie FV (powyżej 5 szt./ha) na przynajmniej dwóch płatach siedlisk oraz poprawa wskaźnika do poziomu U1 (3-5 szt./ha) na siedlisku w nadleśnictwie Osie, leśnictwo Stara Rzeka oddział: 53b, c, 54b o ile pozwolą na to naturalne procesy ekologiczne.
4.	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	Utrzymanie ogólnego stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U2). Poprawa wartości wskaźnika martwe drewno leżące lub stojące do poziomu U1 (3-5 szt./ha) o ile pozwolą na to naturalne procesy ekologiczne.
5.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Utrzymanie siedliska, występującego w rezerwacie przyrody Dury, we właściwym stanie ochrony (FV). Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie stanu ochrony dla 3 zbiorników (j. Radolinek, j. Przerzybionek oraz zbiornik wodny w m. Dębina Góra).
6.	3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>)	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania płatów siedliska.
7.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie szczegółowego rozmieszczenia i oceny stanu zachowania płatów siedliska. Zachowanie użytków zielonych w obszarze na powierzchni ok. 400 ha.
8.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	Utrzymanie ogólnego stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U1).
9.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie szczegółowego rozmieszczenia i oceny stanu zachowania płatów siedliska.
10.	7110* Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Utrzymanie siedliska we właściwym stanie ochrony (FV).
11.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Utrzymanie ogólnego stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U2). Poprawa wartości wskaźnika martwe drewno leżące lub stojące do poziomu U1 (1-3 szt./ha) o ile pozwolą na to naturalne procesy ekologiczne. Poprawa wartości wskaźnika uwodnienia dla płatów siedlisk z U2 do wartości wskaźnika U1.
12.	1903 lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania

		i stanu zachowania populacji gatunku.
13.	1060 czerwonończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
14.	1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
15.	1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
16.	1130 boleń <i>Aspius aspius</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy na temat populacji gatunku.
17.	1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
18.	5339 koza <i>Cobitis taenia</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
19.	1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
20.	1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
21.	1134 różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
22.	1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Utrzymanie populacji we właściwym stanie ochrony (FV).
23.	1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
24.	7210 Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i> , <i>Caricetum buxbaumii</i> , <i>Schoenetum nigricantis</i>)	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony).

Załącznik Nr 3 do Zarządzenia

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia 27 października 2015 r.

Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania [#]	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	Dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania.			
1.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo- Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Poprawa warunków wodnych poprzez wdrożenie rozwiązań określonych w ekspertyzie hydrologicznej (przewidzianej do realizacji w ramach uzupełnienia stanu wiedzy), w drugim pięcioletniu obowiązywania planu zadań ochronnych.	Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Pohulanka, oddział: 301h, 325b, 325a, 326b, 326c, 324b, 324c, 325c, 325d, 325g, 325b, 325a, 326b	Nadleśniczy Nadleśnictwa Trzebciny
2.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo- Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Usuwanie świerka <i>Picea abies</i> , w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Pohulanka, oddział: 326b	Nadleśniczy Nadleśnictwa Trzebciny
3.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo- Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Sukcesywne usuwanie świerka i brzozy.	Nadleśnictwo Lubichowo: - leśnictwo Długie, oddział: 319g	Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubichowo
4.	6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Obligatoryjne: Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych. Zachowanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących	Płaty siedliska występujące na działkach: gmina Jeżewo: - obręb Nadl Dąbrowa, działki nr: 3058, 3074; gmina Osie: - obręb Jaszcz, działki nr: 3090/2, 31/6, 31/7,	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie

		<p>przedmioty ochrony położonych na trwałych użytkach zielonych. Fakultatywne: Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę łąk świeżych (6510), po potwierdzeniu występowania siedliska.</p>	<p>31/8, 31/9; - obręb Miedzno, działki nr: 1, 1, 100, 101, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 2, 20/1, 20/2, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27/2, 28, 29, 3, 3, 30, 3090/4, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 4, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 5, 5, 50, 51, 52, 5271/1, 5282/2, 5283/1, 53, 54, 55/1, 56, 57, 58, 59, 6, 6/1, 6/2, 6/3, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67/1, 67/2, 68, 69, 7, 7/1, 7/4, 7/5, 7/6, 70, 71, 72, 73, 74/1, 74/2, 74/3, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94/1, 94/2, 95, 96, 97, 98, 99; - obręb Nadl Sarnia Góra, działki nr: 413/1, 413/2, 414/1, 414/2; - obręb Osie, działki nr: 100, 100, 101, 101, 102/1, 102/2, 102/3, 103, 103/4, 103/6LP, 103/7, 103/8, 103/9, 104/1, 104/2, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 141, 142, 144, 27, 28, 29/1, 29/2, 30, 31, 32, 33, 5028, 5063/2, 5064/6, 5103/15, 5104, 5105, 5146, 5180/3, 56, 57, 58/1, 58/2, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 66/1, 66/2, 67, 67/1, 67/2, 67/3, 67/4, 68, 68/1, 69, 69, 70/1, 70/1, 71/1, 72/1, 72/2, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 84, 85/1, 85/2, 86/1, 86/2, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 95/1, 95/2, 95/4, 95/5, 96, 97/1, 97/2, 97/3,</p>	<p>zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów Skarbu Państwa lub stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000</p>
--	--	--	---	--

			<p>98, 99, 99;</p> <p>- obręb Radańska, działki nr: 5046, 5083, 70/1, 70/2, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92;</p> <p>- obręb Stara Rzeka, działki nr: 5320/1, 5320/3, 5345/2, 5345/3, 5348;</p> <p>gmina Osieczna: - obręb Zdrójno, działki nr: 54, 55, 56, 57, 58/1, 58/4, 62, 65, 66, 69/2;</p> <p>gmina Osiek: - obręb Radogoszcz, działki nr: 24, 25, 26, 27/10, 27/11, 33/13, - obręb Suchobrzeźnica, działki nr: 399/2, 409/1;</p> <p>gmina Warlubie: - obręb Lipinki, działki nr: 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112/1, 112/2, 113, 114, 115, 116, 118, 120, 121, 122, 1405, 1406, 1408, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 285/1, 286, 287/2, 288, 289, 29, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 30, 301, 3012/1, 302, 303, 304, 305, 306, 31, 32, 329, 33, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 34, 35, 36, 37, 375, 376, 378, 379, 38, 382, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 39, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 40, 400, 401, 402/1, 402/2, 403/1, 403/2, 403/3, 403/4, 403/5, 403/6, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 5138, 5142/2, 5145, 52, 53, 54, 55, 56, 560, 561, 562, 563,</p>	
--	--	--	--	--

			564, 565, 566, 567, 568, 569, 57, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 58, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 67/2, 67/3, 68, 69, 70, 71, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87/1, 87/2, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99	
5.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>); 91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	Kontynuowanie w ramach gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie martwego drewna, aż do osiągnięcia właściwego stanu siedlisk (za wyjątkiem koniecznych zabiegów ochrony lasu i zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego).	Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 53c, 53b, 54b 54y, 54h, 92b, 53d, 53c, 54c, 54a - leśnictwo Orli Dwór, oddział: 109g, 109f, 109j, 146f, 151d, 151c, 152h, 180a, 34Ao, 35f, 35g, 35d - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 46f - leśnictwo Stara Huta, oddział: 179d Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Pohulanka, oddział: 320a, 320b, 262a, 301a, 337b, 338a, 338b, 339b, 355f - leśnictwo Pohulanka, oddział: 313c, 336c, 336m, 340g, 340s, 309l, 310h - leśnictwo Wygoda, oddział: 126l, 99d, 100i, 100j, 125k, 125f, 126j, 69f, 99c nadleśnictwo Dąbrowa: - leśnictwo Kwiatki, oddział: 58f, 74i, 74o, 90h, 91m, 91k Nadleśnictwo Lubichowo: - leśnictwo Błędno, oddział: 286a, 294a, 381gx, 381s, 401c, 377b - leśnictwo Długie, oddział: 285f, 305i - leśnictwo Wdecki Młyn, oddział: 277n, 278f	Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubichowo, Nadleśniczy Nadleśnictwa Trzebciny, Nadleśniczy Nadleśnictwa Dąbrowa, Nadleśniczy Nadleśnictwa Osie
6.	9170 Grąd	Prowadzenie gospodarki	Nadleśnictwo	Nadleśniczy

	<p>środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)</p>	<p>leśnej z uwzględnieniem następujących zasad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w miarę możliwości wyłączenie z użytkowania grądów w bezpośrednim sąsiedztwie cieków i źródeł (co najmniej na ok. 50 m), a także na stromych zboczach dolin rzecznych, - gospodarowanie rębniami złożonymi (z przewagą stopniowych IVd), - preferowanie odnowień graba <i>Carpinus betulus</i>, - w każdym cięciu rębny pozostawianie na przyszłe pokolenie fragmentu drzewostanu o pow. nie mniejszej niż 5% powierzchni manipulacyjnej, - kształtowanie docelowego składu gatunkowego drzewostanów w postaci Gb-Db i Lp-Db, - usuwanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie, w cięciach pielęgnacyjnych, - w wydzieleniach z nasadzeniami buka <i>Fagus sylvatica</i> podczas prac pielęgnacyjnych preferować usuwanie gatunku na korzyść drzew charakterystycznych dla grądu. 	<p>Lubichowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leśnictwo Błędno, oddział: 377b <p>Nadleśnictwo Osie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 54y, 54h, 92b - leśnictwo Orli Dwór, oddział: 108d, 108b, 110a, 110k, 110j, 110c, 110f, 110g, 111c, 34Ar, 69d, 109g, 109f, 109j, 146f, 151d, 151c, 152h, 180a, 34Ao, 35f, 35g, 35d - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 46f <p>Nadleśnictwo Trzebciny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leśnictwo Pohulanka, oddział: 262a, 301a, 337b, 338a, 338b, 339b, 355f - leśnictwo Pohulanka, oddział: 313c, 336c, 336m, 340g, 340s - leśnictwo Wygoda, oddział: 100i, 100j, 125k, 125f, 126j, 69f, 99c 	<p>Nadleśnictwa Lubichowo, Nadleśniczy Nadleśnictwa Trzebciny, Nadleśniczy Nadleśnictwa Dąbrowa, Nadleśniczy Nadleśnictwa Osie</p>
7.	<p>9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)</p>	<p>Wprowadzenie podsadzeń gatunków właściwych dla siedliska, preferowanie odnowień graba - kształtować docelowy skład gatunkowy drzewostanów w postaci Gb-Db lub Lp-Db. Techniczne zabezpieczenie przynajmniej części drzew przed uszkodzeniami ze strony</p>	<p>Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Pohulanka, oddział: 309j</p>	<p>Nadleśniczy Nadleśnictwa Trzebciny</p>

		bobrów.		
8.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Usuwanie gatunków obcych dla siedliska w ramach cięć trzebieżowych.	Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Stara Rzeką, oddział: 53c, 53b, 54b	Nadleśniczy Nadleśnictwa Osie
9.	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	Prowadzenie gospodarki leśnej z uwzględnieniem następujących zasad: - gospodarowanie rębniami złożonymi, - zachowanie nienaruszonych fragmentów starych drzewostanów o pow. nie mniejszej niż 5% powierzchni manipulacyjnej, - w przypadku obecności w drzewostanie jesionu, wiązu, dębu, w miarę możliwości zachować udział tych gatunków także w odnowieniach, - eliminowanie gatunków obcych w drzewostanie i warstwie krzewów, - tolerować lokalne zabagnianie się z naturalnych przyczyn, - w przypadku łągów źródliskowych, w miarę możliwości wyłączyć je z użytkowania, a także w sąsiadujących drzewostanach nie wykonywać cięć zupełnych na odległość 2 wysokości drzewostanu od skraju łągi źródliskowego.	Nadleśnictwo Dąbrowa: - leśnictwo Kwiatki, oddział: 58f, 74o, 90h, 91m, 91k Nadleśnictwo Lubichowo: - leśnictwo Błędno, oddział: 286a, 294a, 381gx, 381s, 401c - leśnictwo Długie, oddział: 285f, 305i - leśnictwo Wdecki Młyn, oddział: 277n Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Stara Rzeką, oddział: 53d, 53c, 54c, 54a - leśnictwo Stara Huta, oddział: 179d Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Pohulanka, oddział: 320a, 320b - leśnictwo Wygoda, oddział: 126l, 99d	Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubichowo, Nadleśniczy Nadleśnictwa Trzebciny, Nadleśniczy Nadleśnictwa Dąbrowa, Nadleśniczy Nadleśnictwa Osie
10.	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	Sukcesywne eliminowanie gatunków obcych w drzewostanie i warstwie krzewów.	Nadleśnictwo Dąbrowa: - leśnictwo Kwiatki, oddział: 74i	Nadleśniczy Nadleśnictwa Dąbrowa
11.	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	Przebudowa drzewostanu – usuwanie sosny <i>Pinus sylvestris</i> i świerka <i>Picea abies</i> , podsadzanie olszy <i>Alnus glutinosa</i> . Cięcia renaturalizujące na powierzchni 20% pow. siedliska, w miejscach z zagęszczeniem świerka lub powiększanie	Nadleśnictwo Lubichowo: - leśnictwo Długie, oddział: 319 j, 320d	Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubichowo

		naturalnych luk, wprowadzenie olszy <i>Alnus glutinosa</i> . a na suchszych mikrosiedliskach podsadzanie dębu bezszypułkowego <i>Quercus petraea</i> , grabu <i>Carpinus betulus</i> i lipy <i>Tilia cordata</i> .		
12.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne; 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i> ; 7110* Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe); *91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne	W przypadku prowadzenia cięć rębnych w sąsiedztwie siedliska, należy pozostawiać fragment drzewostanu w postaci ekotonu o szerokości ok. 50 m. od granic siedliska (wyłączonego z cięć rębnych).	W odl. ok. 50 m od siedliska w następujących oddziałach: Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 78, 113, 114, 115, 116, 156; - leśnictwo Stara Huta, oddział: 211, 212, 241, 242 Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Zazdrość, oddział: 247 Nadleśnictwo Lubichowo: - leśnictwo Kałębnica, oddział: 409d, 281c	Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubichowo, Nadleśniczy Nadleśnictwa Trzebciny, Nadleśniczy Nadleśnictwa Osie
13.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Ekstensywne użytkowanie (w formie przerębowej) lub wyłączenie drzewostanu z gospodarczego użytkowania.	gmina Osiek: - obręb Radogoszcz, działki nr: 27/11, 29, 33/10, 33/12, 33/13, 33/5 Nadleśnictwo Lubichowo: - leśnictwo Kałębnica, oddział: 424a, 281 c	Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubichowo, a na gruntach prywatnych właścicieli lub zarządcy nieruchomości, na podstawie porozumienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gdańsku
14.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Wyłączenie siedliska z użytkowania, a w przypadku prowadzenia cięć rębnych w sąsiedztwie siedliska, należy pozostawiać fragment drzewostanu w postaci ekotonu o szerokości ok. 50 m. od granic siedliska (wyłączonego z cięć rębnych).	Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Orli Dwór, oddział: 283 - leśnictwo Stara Huta, oddział: 100, 138	Nadleśniczy Nadleśnictwa Osie
Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych.				

15.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (wszystkie parametry: powierzchni, struktury i funkcji, perspektywy ochrony), co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	1. Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Pohulanka, oddział: 309j 2. Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Orli Dwór, oddział: 71 3. Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 53c, 53b, 54b	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
16.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	Weryfikacja powierzchni siedliska, struktury fitocenotycznej oraz perspektyw ochrony płatów na zboczach Wdy, co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych. Ocena wpływu populacji bobra europejskiego <i>Castor fiber</i> na stan ochrony siedliska.	1. Nadleśnictwo Lubichowo: - leśnictwo Błędno, oddział: 377b 2. Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 53c, 53b, 54b, 54h, 54y, 92b 3. Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Pohulanka, oddział: 262a, 301a, 337b, 338a, 338b, 339b - leśnictwo Pohulanka, oddział: 309j, 313c, 336c, 336m, 340g, 340s - leśnictwo Wygoda, oddział: 100i, 100j, 125k, 125f, 126j, 99c.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy; Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
17.	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (wszystkie parametry: powierzchni, struktury i funkcji, perspektywy ochrony), co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	1. Nadleśnictwo Dąbrowa: - leśnictwo Kwiatki, oddział: 74i; 2. Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Pohulanka, oddział: 309l, 310h 3. Nadleśnictwo Lubichowo: - leśnictwo Wdecki Młyn, oddział: 278f	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy; Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
18.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (wszystkie parametry: powierzchni, struktury i funkcji, perspektywy ochrony), co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 156l	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
19.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką	gmina Lubichowo: - obręb Smolniki, działki nr: 25/38,	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku

	<i>Nympheion, Potamion</i>	Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (wszystkie parametry: powierzchni, struktury i funkcji, perspektywy ochrony), co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	25/28, 25/35	
20.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (wszystkie parametry: powierzchni, struktury i funkcji, perspektywy ochrony), co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 156k, 156d	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
21.	7110* Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (wszystkie parametry: powierzchni, struktury i funkcji, perspektywy ochrony), co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Gmina Osiek: - obręb Radogoszcz, działki nr: 27/11, 29, 32, 33/10, 33/13, 33/5 Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 114j	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
22.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (wszystkie parametry: powierzchni, struktury i funkcji, perspektywy ochrony), co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 114f, 114h - leśnictwo Orli Dwór, oddział: 283g - leśnictwo Stara Huta, oddział: 212f Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Zazdrość, oddział: 247g - leśnictwo Pohulanka, oddział: 326b	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
23.	*6120 Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>); 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk; 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>); 6510 Nizowe i górskie	Monitoring stanu ochrony gatunków na podstawie metodyki Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska na wybranych stanowiskach wyznaczonych w ramach prac związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy	Obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy; Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku

	świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)			
24.	1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> ; 1903 lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i> ; 1130 boleń <i>Aspius aspius</i> ; 1163 głowacz białopletwy <i>Cottus gobio</i> ; 5339 koza <i>Cobitis taenia</i> ; 1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i> ; 1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> ; 1134 różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i> ; 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> ; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	Monitoring stanu ochrony gatunków na podstawie metodyki Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska na wybranych stanowiskach wyznaczonych w ramach prac związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy	Obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy; Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
25.	1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Monitoring stanu ochrony gatunku (co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych), przy wykorzystaniu następujących wskaźników : 1) obecność populacji, 2) stałość występowania / stopień wykorzystywania terytorium, 3) stan zachowania siedliska; 4) dostępność zasobów pokarmowych, 5) reżim wodny siedliska, 6) wpływ czynników antropogenicznych, 7) wpływ obcych gatunków inwazyjnych.	1. Nowy Jaszcz, stanowisko na Sobińskiej Strudze N 53° 34' 55,8 E 18° 25' 28,3 2. Łązek, stanowisko w rezerwacie „Jezioro Piaseczno” N 53° 39' 34,2 E 18° 14' 52,6 3. Stara Huta, stanowisko na dopływie Sobińskiej Strugi N 53° 39' 35 E 18° 24' 15,6	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.				
26.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Sporządzenie ekspertyzy w zakresie stosunków wodnych obiektu oraz możliwości ich poprawy (w tym opracowanie projektów technicznych i kosztorysu) w ciągu 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Pohulanka, oddział: 301h, 325b, 325a, 326b, 326c, 324b, 324c, 325c, 325d, 325g, 325b, 325a, 326b	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy przy współpracy z Nadleśnictwem Trzebciny
27.	1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> ;	Uzupełnienie stanu wiedzy na temat	Obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

	1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> ; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> ; 1130 boleń <i>Aspius aspius</i> ; 1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> ; 5339 koza <i>Cobitis taenia</i> ; 1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i> ; 1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> ; 1134 różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i> ; 1903 lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	występowania, stanu ochrony gatunku i jego siedlisk oraz zagrożeń wraz z określeniem i podjęciem ewentualnych działań ochronnych, a także wyznaczenie stanowisk monitoringowych (do 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych).		w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
28.	*6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	Wykonanie inwentaryzacji i oceny stanu ochrony siedliska (po potwierdzeniu jego występowania), w okresie do 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Obszar Natura 2000, w szczególności w okolicach miejscowości Kasparus i Stara Rzeka.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
29.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Wykonanie inwentaryzacji i oceny stanu ochrony siedliska w okresie do 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Obszar Natura 2000, w szczególności działki: gmina Osiek: - obręb Kasparus, działki nr: 107, 110, 111, 112, 76, 77, 78, 79/1, 79/2	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
30.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Wykonanie inwentaryzacji i weryfikacji poprawności klasyfikacji oraz oceny stanu ochrony siedliska w okresie do 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Jez. Radolinek, Przerybionek, zbiornik wodny na działce nr 32 (Gmina Osiek, obwód Radogoszcz)	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
31.	3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>)	Wykonanie inwentaryzacji i oceny stanu ochrony siedliska (po potwierdzeniu jego występowania), w okresie do 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Rzeki: Wda, Brzezianek, Sobińska Struga	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
32.	6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Weryfikacja aktualnego stanu wykazanych powierzchni występowania siedliska w granicach obszaru oraz zagrożeń. Ocena stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką	gmina Jeżewo: - obręb Nadl Dąbrowa, działki nr: 3058, 3074 gmina Osiek: - obręb Jaszcz, działki nr: 3090/2, 31/6, 31/7, 31/8, 31/9 - obręb Miedzno,	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku

		<p> GIOŚ oraz wyznaczenie punktów monitoringowych. Opracowanie wskazań w zakresie potrzeby prowadzenia melioracji. W ciągu 5 lat od ustanowienia planu zadań ochronnych. </p>	<p> działki nr: 1, 1, 100, 101, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 2, 20/1, 20/2, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27/2, 28, 29, 3, 3, 30, 3090/4, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 4, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 5, 5, 50, 51, 52, 5271/1, 5282/2, 5283/1, 53, 54, 55/1, 56, 57, 58, 59, 6, 6/1, 6/2, 6/3, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67/1, 67/2, 68, 69, 7, 7/1, 7/4, 7/5, 7/6, 70, 71, 72, 73, 74/1, 74/2, 74/3, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94/1, 94/2, 95, 96, 97, 98, 99 - obręb Nadl Sarnia Góra, działki nr: 413/1, 413/2, 414/1, 414/2 - obręb Osie, działki nr: 100, 100, 101, 101, 102/1, 102/2, 102/3, 103, 103/4, 103/6LP, 103/7, 103/8, 103/9, 104/1, 104/2, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 141, 142, 144, 27, 28, 29/1, 29/2, 30, 31, 32, 33, 5028, 5063/2, 5064/6, 5103/15, 5104, 5105, 5146, 5180/3, 56, 57, 58/1, 58/2, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 66/1, 66/2, 67, 67/1, 67/2, 67/3, 67/4, 68, 68/1, 69, 69, 70/1, 70/1, 71/1, 72/1, 72/2, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 84, 85/1, 85/2, 86/1, 86/2, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 95/1, 95/2, 95/4, 95/5, 96, 97/1, 97/2, 97/3, 98, 99, 99 - obręb Radańska, </p>	
--	--	---	---	--

			<p>działki nr: 5046, 5083, 70/1, 70/2, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92</p> <p>- obręb Stara Rzeka, działki nr: 5320/1, 5320/3, 5345/2, 5345/3, 5348</p> <p>gmina Osieczna: - obręb Zdrójno, działki nr: 54, 55, 56, 57, 58/1, 58/4, 62, 65, 66, 69/2</p> <p>gmina Osiek: - obręb Radogoszcz, działki nr: 24, 25, 26, 27/10, 27/11, 33/13</p> <p>- obręb Suchobrzeźnica, działki nr: 399/2, 409/1</p> <p>gmina Warlubie: - obręb Lipinki, działki nr: 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112/1, 112/2, 113, 114, 115, 116, 118, 120, 121, 122, 1405, 1406, 1408, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 285/1, 286, 287/2, 288, 289, 29, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 30, 301, 3012/1, 302, 303, 304, 305, 306, 31, 32, 329, 33, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 34, 35, 36, 37, 375, 376, 378, 379, 38, 382, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 39, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 40, 400, 401, 402/1, 402/2, 403/1, 403/2, 403/3, 403/4, 403/5, 403/6, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 5138, 5142/2, 5145, 52, 53, 54, 55, 56, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 57, 571, 572, 573, 574, 575, 576,</p>	
--	--	--	---	--

			577, 578, 579, 58, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 67/2, 67/3, 68, 69, 70, 71, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87/1, 87/2, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99	
33.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>	Inwentaryzacja i weryfikacja poprawności klasyfikacji oraz ocena stanu ochrony siedliska w okresie do 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Jeziora: Trzebucz Duży, Trzebucz Mały, Piaseczno	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
34.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Weryfikacja aktualnego stanu wykazanych powierzchni występowania siedliska w granicach obszaru w ciągu 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych. Ocena stanu ochrony siedliska zostanie przeprowadzona zgodnie z metodyką GIOŚ.	gmina Osie: - obręb Osie, działki nr: 5114/1, 5156, 5187 gmina Osieczna: - obręb Zdrójno, działki nr: 305/2, 305/3, 55, 56, 58/1, 58/4, 59, 61, 62, 64, 65, 66 gmina Osiek: - obręb Kasparus, działki nr: 10, 11, 12, 12, 3, 4, 5, 7, 8, 9 gmina Warlubie: - obręb Lipinki, działki nr: 102, 103, 120, 57, 59, 61, 62, 64	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
35.	7110* Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Szczegółowe rozpoznanie fitosocjologiczne płatów siedliska, w okresie do 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Gmina Osiek: - obręb Radogoszcz, działki nr: 27/11, 29, 32, 33/10, 33/13, 33/5 - obręb Suchobrzeźnica, działka nr: 409/1	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku

Uzasadnienie

Plan zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Sandr Wdy PLH040017 został ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 22 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017 (Dz. Urz. Woj. Kuj. - Pom. poz. 1451, Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 1760).

Minister Środowiska pismem z dnia 16 września 2014 r., znak: DP-074-78/36509/14/JJ poinformował Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, że po dokonaniu kontroli powyższego zarządzenia, na podstawie § 5 ust. 2 i 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 roku w sprawie trybu kontroli aktów prawa miejscowego ustanowionych przez wojewodę i organy niezespółonej administracji rządowej (Dz. U. Nr 222, poz. 1754), stwierdzono uchybienia uzasadniające jego zmianę we własnym zakresie.

W piśmie Ministra wskazano, że w przypadku niewystępowania przedmiotu ochrony w obszarze Natura 2000 lub jego niskiej reprezentatywności bezzasadne jest analizowanie potencjalnych i istniejących zagrożeń dla tego przedmiotu ochrony i określanie celów działań ochronnych. Jednak z uwagi na konieczność odniesienia się do wszystkich przedmiotów ochrony znajdujących się na liście przedmiotów ochrony danego obszaru Natura 2000 w planie zadań ochronnych powinno się precyzyjnie określić powód odstąpienia od analizowania zagrożeń i wyznaczania celów działań ochronnych. Warto dodać, że w przedstawionym przypadku w planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 nie określa się dla danych przedmiotów ochrony działań ochronnych, ani wskazań do zmian w dokumentach planistycznych. Z tego względu w załącznikach dotyczących działań ochronnych postanowienia wskazujące, iż nie określono działań ochronnych, należy uznać za zbędne. Warto podkreślić, że odpowiednie wyjaśnienia opisujące m.in. przyczyny planowanych działań i przedstawiające przewidywaną procedurę usunięcia przedmiotów ochrony z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 powinny znaleźć się w uzasadnieniu do zarządzenia. Na podstawie analizy danych literaturowych oraz prac terenowych stwierdzono, że siedlisko nie jest wystarczająco reprezentatywne i nadano mu ocenę D. Zamieszczenie gatunków na liście przedmiotów ochrony wynikało z błędu naukowego. Jednocześnie Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy przesłał wniosek o zmianę standardowego formularza danych do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska pismem z dnia 20 grudnia 2013 r., znak: WPN.6323.62.2013.JC. Zmiany zostały zaakceptowane przez ww. Organ, który następnie przekazuje je do akceptacji Komisji Europejskiej. W związku z powyższym wprowadzane niniejszym zarządzeniem w załączniku 1 brzmienie załącznika nr 3 uwzględnia sugestie Ministra Środowiska w tym zakresie.

W załączniku nr 2 Lp. 3, 4, 11 przedmiotowego zarządzenia sprecyzowano cele działań ochronnych dla siedlisk 9170 łąk środkowoeuropejski i subkontynentalny, *91E0 łąki wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, *91D0 bory i lasy bagienne, tak aby były one mierzalne. Dla siedliska 9170 wskazano utrzymanie aktualnej wartości wskaźnika martwe drewno leżące lub stojące na poziomie FV (powyżej 5 szt./ha) na przynajmniej dwóch stanowiskach oraz poprawa wskaźnika do poziomu U1 (3-5 szt./ha) na siedlisku w nadleśnictwie Osie, leśnictwo Stara Rzeka oddział: 53b, c, 54b o ile pozwolą na to naturalne procesy ekologiczne. Dla siedliska *91E0 wskazano poprawę wartości wskaźnika martwe drewno leżące lub stojące do poziomu U1 (3-5 szt./ha) o ile pozwolą na to naturalne procesy ekologiczne. Dla siedliska *91D0 wskazano poprawę wartości wskaźnika martwe drewno leżące lub stojące do poziomu U1 (1-3 szt./ha) o ile pozwolą na to naturalne procesy ekologiczne. Poprawa wartości wskaźnika uwodnienia dla płatów siedlisk z U2 do wartości wskaźnika U1.

Minister Środowiska zwrócił uwagę, iż w załączniku nr 5 do aktualnie obowiązującego zarządzenia w działaniach ochronnych odnoszących się do przedmiotów ochronny *91D0 bory i lasy bagienne oraz 7110 torfowiska wysokie w części z nich w sposób nieprawidłowy określono podmioty odpowiedzialne za wykonanie określonych zadań, a w niektórych ustanowiono zakazy. Wskazano jednocześnie, że w planach zadań nie należy wprowadzać zakazów (wynikają one z mocy prawa) oraz że dopuszczalne jest wkraczanie w sferę praw i obowiązków obywatela oraz podmiotów prywatnych aktem innym niż ustawa, ale wyłącznie subsydiarnie oraz tylko na podstawie możliwie precyzyjnego upoważnienia ustawowego udzielonego w celu jej wykonania. Uwagę Ministra uwzględniono i usunięto dotychczas obowiązujące w tym zakresie zapisy dotyczące wykluczenia „*prowadzenia wykopów na terenie torfowiska oraz budowy nowych stawów i oczek wodnych na jego obrzeżach, w tym pogłębiania istniejących*”. Działanie określone w aktualnie obowiązującym

zarządzeniu nosi znamiona zakazu, których zgodnie ze stanowiskiem Ministra Środowiska (pismo nr DP-074-78/36509/14/JJ z dnia 16.09.2014 r.) plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 nie powinien zawierać. Próby przeformułowania działania wskazują na zaniechanie działań związanych z prowadzeniem wykopów na terenie torfowiska oraz budową nowych stawów i oczek wodnych na obrzeżach torfowiska. Podkreślenia wymaga, że charakter działań wskazuje, iż ich dopuszczenie regulowane jest przepisami ogólnymi wynikającymi z ustawy o ochronie przyrody (zgłoszenie na podstawie art. 118 ustawy) czy poprzez system ocen oddziaływania na środowisko. Zatem odwadnianiu siedliska można zapobiec w ramach kompetencji organów określonych przepisami. Należy tu zwrócić uwagę, że celem działań ochronnych jest utrzymanie dotychczasowego właściwego stanu ochrony (FV). Właściwy stan wskaźnika uwodnienia notowano także na stanowisku, gdzie stwierdzono stawy na obrzeżach torfowiska. Działanie związane z uzupełnieniem stanu wiedzy powinno zatem wskazać, czy konieczne jest podjęcie działań w zakresie eliminacji zidentyfikowanego zagrożenia. W odniesieniu do siedliska *91D0, którego fragment stanowią grunty prywatne wskazano, iż działania ochronne powinny być prowadzone na podstawie porozumienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gdańsku.

W załączniku nr 3 celem sprawniejszego wyszukiwania działań ochronnych wprowadzono numerację działań (kolumna L.p.).

W załączniku nr 3 w kolumnie „Działania ochronne” doprecyzowano także zapisy co do okresu w jakim należy przeprowadzić monitoring lub uzupełnić stan wiedzy i zapis „... w ciągu 5 lat.”, „... co 5 lat.”, „do 5 lat.” doprecyzowano o zapis „od daty ustanowienia planu zadań ochronnych” celem przyjmowania jednolitej daty co do terminu realizacji zadań.

W załączniku nr 3, L.p. 6 dla siedlisk 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) w kolumnie „Obszar wdrażania” zastąpiono zapis „Płaty siedliska występujące na zboczach, wzdłuż rzeki Wdy” wprowadzając konkretne lokalizacje płatów tych siedlisk na terenach zarządzanych przez właściwych miejscowo nadleśniczych.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy obwieszczeniem znak: WPN.6320.19.2014.BKW, z dnia 17 grudnia 2014 r., podał do publicznej wiadomości informację o zamiarze przystąpienia do sporządzenia zmiany m. in. w ww. planie zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017. Następnie ww. Organ obwieszczeniem znak: WPN.6320.16.2015.AM2, z dnia 14 kwietnia 2015 r. poinformował o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem zmiany planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Wymienione obwieszczenia były również podane do publicznej wiadomości przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku. Obwieszczenia zamieszczone były w biuletynie informacji publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku, na tablicy ogłoszeń ww. urzędów oraz w prasie o zasięgu obejmującym województwo kujawsko - pomorskie i pomorskie. Jednocześnie zapewniono możliwość udziału osobom zainteresowanym i działającym w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków w pracach nad tworzeniem projektu zmiany zarządzenia. Projekt zmiany zarządzenia rozesłano elektronicznie do Zespołu Lokalnej Współpracy zidentyfikowanego uprzednio podczas prac nad projektem planu.

W oparciu o powyższe członek ZLW w imieniu Nadleśnictwa Osie zgłosił następującą uwagę: „... proszę zamienić nazwę nieistniejącego już leśnictwa Nowa Rzeka, wszędzie tam gdzie ona występuje na obecną – leśnictwo Stara Rzeka. Wszystkie wymienione w PZO oddziały leśne dawnej Nowej Rzeki obecnie zarządzane są przez Leśnictwo Stara Rzeka.”

Przedmiotową uwagę przyjęto i w projekcie zarządzenia wprowadzono zmiany zgodnie z wnioskiem.

W związku z udziałem społeczeństwa pozarządowa organizacja ekologiczna Klub Przyrodników pismem z dnia 4 maja 2015 r. znak: 516/2015 zgłosiła następujące uwagi do projektu zarządzenia:

1. Zagrożeniem dla siedlisk torfowiskowych (7110, 7140, 7230) mogą być „remonty” rowów, tj. urządzeń wodnych polegające na odtwarzaniu rowów zarośniętych i zanikłych. Zwracamy uwagę, że nie jest prawdą, iż obecne przepisy zapobiegają temu zagrożeniu - jako remonty (lub wręcz konserwacja) urządzeń wodnych na podstawie art. 118b ustawy o ochronie przyrody nie podlegają one obowiązkowi zgłaszania do RDOŚ na podstawie art. 118 ustawy o ochronie przyrody. Należy doprecyzować opis zagrożenia tak, by było jasne, że obejmuje ono także remonty (odtworzenie) rowów dawniej istniejących. Równocześnie, jako działanie ochronne należy pozostawić co najmniej „utrzymanie uwodnienia siedliska na poziomie bagiennych warunków wodnych poprzez modyfikację sposobu utrzymywania rowów na dopuszczenie do ich naturalnego zarastania”.

Ustosunkowanie się do uwagi: Uwagi nie uwzględniono. Dla siedlisk 7140, 7230 w załączniku nr

1 nie zdefiniowano istniejącego zagrożenia (nieznane zagrożenie lub nacisk (U), a dla siedliska 7110 zagrożenie opisano jako „inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka” (G05). Dla siedlisk 7140, 7230 jako zagrożenia potencjalne wskazano „spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych” (J02). W opisach zagrożeń dla ww. siedlisk wskazano m.in., że potencjalnie (mając na uwadze słabe rozpoznanie w zakresie występowania części płatów siedliska) zagrożeniem może być ewentualna zmiana stosunków wodnych, osuszanie lub zasypywanie terenu (7140). Dla siedliska 7230 brak szczegółowych danych w zakresie występowania i stanu ochrony siedliska w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie (mając na uwadze uwarunkowania terenowe oraz brak informacji o miejscach występowania siedliska) jako zagrożenie dla części płatów można wskazać zaniechanie lub brak koszenia, co prowadzi do stopniowego zaniku lub zniekształcenia siedliska w wyniku naturalnej sukcesji lub zalesień. Zagrożeniem może być również zbyt intensywne użytkowanie lub ewentualna zmiana stosunków wodnych. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych ww. oddziaływań nie jest znana. Przytoczone zapisy wskazują, że brak dostatecznej wiedzy o występowaniu przedmiotów ochrony (7140, 7230) uniemożliwia określenie istniejących zagrożeń, które realnie będą wpływać na ocenę parametrów i wskaźników ich stanu ochrony oraz wskazanie zagrożeń potencjalnych, które mogą pogarszać te parametry i wskaźniki. Doprecyzowanie zagrożeń zgodnie z wnioskiem wskazywałoby, że wynikają one z posiadanego stanu wiedzy, a tak nie jest. Sprecyzowanie zagrożeń będzie możliwe dopiero po uzupełnieniu stanu wiedzy zgodnie z celami działań ochronnych.

W przypadku siedliska 7110 w zarządzeniu wskazano, że przy jednym z jego płatów obserwowano zniekształcenia w związku z obecnością zbiorników wodnych wykopanych na obrzeżu siedliska oraz rowu/kanalu, co może wiązać się z częściowym przesuszeniem, a następnie ekspansją trzciny *Phragmites australis*, przy czym zakres ewentualnych zmian nie został szczegółowo rozpoznany i wymaga weryfikacji. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych ww. oddziaływań nie jest znana. Opis ww. zagrożenia został sprecyzowany zgodnie z posiadanym stanem wiedzy. Doprecyzowanie opisu zagrożenia tak, by obejmował także remonty (odtworzenie) rowów dawniej istniejących wykracza poza posiadane informacje o istniejących i potencjalnych zagrożeniach dla przedmiotu ochrony.

Ponadto zaproponowany opis działania ochronnego „utrzymanie uwodnienia siedliska na poziomie bagiennych warunków wodnych poprzez modyfikację sposobu utrzymywania rowów na dopuszczenie do ich naturalnego zarastania” dla ww. przedmiotów ochrony nie może zostać wprowadzony bez wcześniejszego uzupełnienia stanu wiedzy o lokalizacji przedmiotów ochrony, określenia występujących dla nich istniejących i potencjalnych zagrożeń i sprecyzowania celów działań ochronnych.

Należy również mieć na względzie, że zgodnie z § 3 pkt 88 lit. b rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397 ze zm.) do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się „gospodarowanie wodą w rolnictwie polegające na melioracji terenów znajdujących się na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 tej ustawy, innej niż wymieniona w lit. a”. Zatem działania polegające na odtwarzaniu rowów zarośniętych i zanikłych wymagają decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, stanowiąc już nie remont, a przebudowę lub odbudowę urządzeń wodnych.

2. Zagrożeniem dla siedliska 3260 jest usuwanie z rzek tzw. „zatorów”, w tym zwłaszcza martwych drzew przewróconych w koryto rzeki - są one ważnym elementem ekologicznym, wpływającym na naturalne procesy korytowe i na kształtowanie się różnorodności biologicznej typowej dla ekosystemu rzeki włosienicznikowej. Obecne przepisy zapobiegają temu zagrożeniu - na podstawie art. 118b ustawy o ochronie przyrody nie podlegają one obowiązkowi zgłaszania do RDOŚ na podstawie art. 118 ustawy o ochronie przyrody. Należy doprecyzować opis zagrożenia. Równocześnie, jako działanie ochronne należy pozostawić co najmniej „Modyfikacja sposobu utrzymywania rzek, poprzez dopuszczenie naturalnych procesów geomorfologicznych i ekologicznych i wykorzystanie drzew naturalnie przewracających się w koryta cieków jako czynnika przyspieszającego unaturalnianie się koryt rzecznych i utrzymującego różnorodność biologiczną ekosystemów rzecznych”.

Ustosunkowanie się do uwagi: Uwagi nie uwzględniono.

Należy mieć na względzie, że ciek wodny w obszarze na znacznych odcinkach cechują się bardzo wysoką naturalnością. Dla siedliska 3260 w załączniku nr 1 nie wskazano konkretnych istniejących zagrożeń (U nieznane zagrożenie lub nacisk), a za zagrożenia potencjalne uznano: B02.02 wycinka lasu, F użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo, G05 inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez

działalność człowieka. Natomiast w opisie zagrożenia wskazano, że „brak danych w zakresie występowania siedliska w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń (występowanie siedliska dotychczas nie zostało potwierdzone). Potencjalnie zagrożeniem mogą być wszelkie działania ingerujące w koryto rzek. Aktualnie (biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa w zakresie realizacji ww. działań) nie stwierdzono takiego zagrożenia, niemniej jednak nie można go w przyszłości wykluczyć. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na siedlisko w obszarze nie jest znana i wymaga weryfikacji.

Doprecyzowanie opisu zagrożenia we wskazanym zakresie wykracza poza posiadane informacje o występowaniu siedliska, a zatem również o istniejących i potencjalnych zagrożeniach dla przedmiotu ochrony.

Ponadto zaproponowany opis działania ochronnego „*Modyfikacja sposobu utrzymywania rzek, poprzez dopuszczenie naturalnych procesów geomorfologicznych i ekologicznych i wykorzystanie drzew naturalnie przewracających się w koryta cieków jako czynnika przyspieszającego unaturalnianie się koryt rzecznych i utrzymującego różnorodność biologiczną ekosystemów rzecznych*” dla przedmiotu ochrony nie może zostać wprowadzony bez wcześniejszego uzupełnienia stanu wiedzy o występowaniu przedmiotu ochrony, określenia istniejących i potencjalnych zagrożeń (brak wiedzy o usuwaniu z koryta rzeki powalonych drzew) i sprecyzowania celów działań ochronnych.

3. Absurdalna jest próba stawiania za cel tylko poprawy parametrów i wskaźników na badanych stanowiskach. Badane stanowiska są tylko próbką zasobów siedliska w obszarze. Cele powinny odnosić się do całych zasobów siedliska, tj. także do tych płatów, które nie weszły w skład badanej próbki. Nie mogą być ograniczone tylko do kilku zbadanych stanowisk.

Ustosunkowanie się do uwagi: Uwaga nieuwzględniona.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. 2010 Nr 34 poz. 186 ze zm.) zakres prac koniecznych do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru obejmuje m.in. ustalenie celów działań ochronnych do osiągnięcia w okresie, na jaki jest sporządzany plan zadań ochronnych, umożliwiające monitoring i weryfikację ich osiągnięcia, z uwzględnieniem potrzeby osiągnięcia właściwego stanu ochrony, konieczności likwidacji, ograniczenia istniejących lub potencjalnych zagrożeń odpowiedzialnych za niewłaściwy stan ochrony przedmiotu ochrony lub zapobieżenia im - jeżeli obecny stan przedmiotów ochrony w obszarze został oceniony jako niezadowalający lub zły.

W związku z tym cele działań ochronnych dla siedlisk 9170, 91E0, 91D0 zostały tak określone, aby wobec nich mogły zostać przeprowadzone monitoring i weryfikacja ich osiągnięcia oraz aby były możliwe do realizacji w okresie obowiązywania tego planu. W perspektywie 10-lecia obowiązywania dokumentu dla siedlisk 9170, 91E0, 91D0 jako cel ogólny działań ochronnych przyjęto utrzymanie ogólnego stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie. Natomiast w celu weryfikacji zmian zachodzących w siedliskach wskazano np. konkretne ich płaty, w których będzie możliwe sprawdzenie, czy wyznaczone dla nich zmiany (wskaźniki) mają miejsce (znany stan zachowania na początku obowiązywania pzo). Należy przy tym zwrócić uwagę, że określony cel dla siedlisk 9170, 91E0, 91D0 nie odnosi się wyłącznie do badanych stanowisk. Każdorazowo określono cel dla siedliska w obszarze Natura 2000 (np. dla 9170: „*Utrzymanie ogólnego stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U1)*”). Poprawa wskaźników w przypadku siedlisk 91E0, 91D0 nie odnosi się tylko do badanych stanowisk, ale do całej powierzchni siedliska w obszarze na wszystkich stanowiskach. Pomiar osiągnięcia tego celu nastąpi jednak zgodnie z metodyką GIOŚ, zatem na reprezentatywnych stanowiskach, za które przyjmuje się przede wszystkim miejsca aktualnego dokonania oceny stanu ochrony. Umożliwi to zarówno weryfikację celu, jak i zaobserwowanie zmian w płatach siedlisk, na podstawie których dokonuje się oceny stanu ochrony siedlisk w całym obszarze.

4. Zastąpienie zapisu „*Płaty siedliska [9170] występujące na zboczach, wzdłuż rzeki Wdy*” przez konkretne lokalizacje płatów tych siedlisk na terenach zarządzanych przez właściwych miejscowo nadleśniczych ma sens tylko pod warunkiem, że lokalizacje wszystkich takich płatów są znane i skartowane. Nie wydaje się, by tak rzeczywiście było - „inwentaryzacja leśna” nie jest pod tym względem stuprocentowo kompletna, a w ramach prac nad PZO pełnej inwentaryzacji nie przeprowadzono. Negatywnie opisujemy więc proponowaną zmianę. Zgromadzonych w ramach PZO informacji o rozmieszczeniu gatunków i siedlisk absolutnie nie można traktować jako obrazu rozmieszczenia przedmiotów ochrony!

Ustosunkowanie się do uwagi: Uwagi nie uwzględniono.

Na podstawie dostępnych informacji, w tym m. in. dokumentacji dla rezerwatów przyrody czy bazy

INVENT 2007 dokonano weryfikacji występowania ww. siedliska w omawianym obszarze Natura 2000 m. in. w ramach badań terenowych przeprowadzonych przez pracowników urzędu.

Dotychczasowy zapis „Płaty siedliska 9170 występujące na zboczach wzdłuż rzeki Wdy” został sprecyzowany co do działek, gdyż sporządzający plan zadań ochronnych posiadał w swoich zasobach informacje jakie numery działek są na zboczach, na których występują siedliska lasów grądowych (9170). Przedstawiona wiedza nie opiera się tylko na bazie PGL LP z 2007 r., która w pewnym tylko stopniu stanowiła dane wyjściowe poddane potem weryfikacji w terenie lub w oparciu o wiedzę literaturową. Ponadto dla przedmiotu ochrony 9170 nie przewiduje się uzupełnienia stanu wiedzy, gdyż stopień jego rozpoznania w obszarze jest wystarczający.

5. W związku ze stanowiskiem legislacyjnym Ministerstwa Środowiska i z proponowanymi zmianami, uważamy, że są przesłanki do stwierdzenia konieczności sporządzenia planu ochrony obszaru. Wówczas:

a) W ramach prac nad planem można będzie dokonać pełnego i zweryfikowanego kartowania siedlisk, a wówczas dopiero będzie można podać w planie lokalizacje odnoszące się do poszczególnych siedlisk środków ochrony,

b) w planie ochrony wyraźnie można będzie wskazać warunki dotyczące np. zapobieżenia kopaniu stawów i oczek wodnych na torfowiskach (co wbrew wątpliwościom RDOŚ wydaje się konieczne dla ochrony torfowisk).

Wnosimy o wskazanie takiej potrzeby w PZO.

Ustosunkowanie się do uwagi: Uwaga nieuwzględniona.

W wyniku prac nad planem zadań ochronnych prowadzonych w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09 w latach 2009-2015 stwierdzono, że nie jest konieczne sporządzenie planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017. Dla przedmiotowego obszaru Natura 2000 obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 22 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017 (Dz. Urz. Woj. Kuj. - Pom. poz. 1451, Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 1760), które będzie podlegało zmianom w zakresie przedłożonym do udziału społeczeństwa (obwieszczenie znak: WPN.6320.16.2015.AM2 z dnia 14 kwietnia 2015 r.).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy pismem z dnia 21 lipca 2015r., znak: WPN.6320.10.7.2015.NG wniósł o uzgodnienie przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego projektu zarządzenia zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017. Pismem z dnia 6 sierpnia 2015 r. Wojewoda Kujawsko-Pomorski nie uzgodnił przedmiotowego projektu wskazując następujące uwagi do projektu aktu:

1. Jako zagrożenie wymieniono m.in. melioracje, z góry błędnie przyjmując, iż są to działania odwadniające.

Odniesienie się do uwagi: Wszystkim zagrożeniom w projekcie zarządzenia przyporządkowano kody i opisy z Listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań stanowiącej załącznik nr 5 obowiązującej Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000. Ten katalog zagrożeń jest również wykorzystywany na potrzeby sporządzania planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.

Zapis w projekcie zarządzenia dotyczy zagrożeń potencjalnych, czyli mogących wystąpić, lecz na chwilę ustanawiania zarządzenia nie potwierdzonych. Opisane zagrożenie „zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie” nie odnosi się tylko do przypadków odwadniania terenu, lecz do zmian stosunków wodnych w ogóle (może tu być odwadnianie, zalewanie itp.) na skutek prowadzenia melioracji. Ponadto w opisie zagrożenia wskazano, że rzeczywiste występowanie zagrożenia i jego skala nie są znane i wymagają weryfikacji.

2. Jako zagrożenia wskazano niewielkie projekty hydrotechniczne, nie wskazując ich rozmiaru, co powoduje możliwość całkowitego wykluczenia podejmowanych działań inwestycyjnych w tym zakresie.

Odniesienie się do uwagi: Wszystkim zagrożeniom w projekcie zarządzenia przyporządkowano kody i opisy z Listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań stanowiącej załącznik nr 5 obowiązującej Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000. Ten katalog zagrożeń jest wykorzystywany na potrzeby sporządzania planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000. Brak jest możliwości wskazania rozmiarów projektów hydrotechnicznych w zarządzeniu pzo.

Zapis w projekcie zarządzenia dotyczy zagrożeń potencjalnych, czyli mogących wystąpić lecz na chwilę ustanawiania zarządzenia nie potwierdzonych. Zapis wskazany w projekcie zmiany pzo Sandr Wdy PLH040017 nie wyklucza działań inwestycyjnych. Wpływ inwestycji jest rozpatrywany w trybie administracyjnym uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i plan zadań ochronnych nie zabrania podejmowania działań inwestycyjnych w przedmiotowym zakresie.

3. Niewłaściwie ustalono cel działań ochronnych, z powodu nadmiernego rozwoju populacji bobra europejskiego, konieczne jest zastosowanie derogacji w celu ograniczenia jego populacji.

Odniesienie się do uwagi: Zapis w zał. Nr 2 poz. 22 – jako cel działań ochronnych ustalono utrzymanie populacji bobra europejskiego we właściwym stanie ochrony FV. Populacja tego gatunku została zbadana i wykazano, że jej stan ochrony oceniono jako właściwy na danym obszarze Natura 2000. Z uwagi na fakt, że jest to przedmiot ochrony ww. obszaru Natura 2000 oraz gatunek objęty ochroną częściową na mocy prawa krajowego zapis celu działań ochronnych nie może zezwalać na celowe pogorszenie istniejącego stanu. Jednocześnie zapis ten nie wyklucza stosowania derogacji wobec ww. gatunku w zakresie zapewniającym utrzymanie populacji we właściwym stanie ochrony. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy od 2013 r. we współpracy z Kujawsko-Pomorskim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych oraz nadleśnictwami PGL Lasy Państwowe prowadzi inwentaryzację czynnych stanowisk bobra w granicach województwa. Uzyskane wyniki są podstawą do określenia stanu ochrony ww. przedmiotu ochrony oraz wydawania odstępstw od obowiązujących zakazów w stosunku do tego gatunku.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy pismem z dnia 23 września 2015 r., znak: WPN.6320.10.7.2015.NG.1 ponownie wniósł o uzgodnienie przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego projektu zarządzenia zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017.

Przedmiotowy projekt zarządzenia, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015r. poz. 525), został uzgodniony przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego pismem znak: WSRRW.II.710.26.2015, z dnia 6 października 2015 roku.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku pismem z dnia 29 lipca 2015 r., znak: RDOŚ-Gd—PNI.6320.1.2014.am.2 wniósł o uzgodnienie przez Wojewodę Pomorskiego projektu zarządzenia zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017. Przedmiotowy projekt zarządzenia, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015r. poz. 525), został uzgodniony przez Wojewodę Pomorskiego pismem znak: PN-I.0041.32.2015.AF, z dnia 25 sierpnia 2015 r.